

B E L E I D

**H A N D R E I K I N G
G E M E E N T E L I J K**

**S P E E L
A U T O
M A T E N**

B E L E I D

V A N Speelautomaten
Branche-organisatie
I N S A M E N W E R K I N G M E T
G G Z N E D E R L A N D

S P E E L

Inhoudsopgave

00	Inhoudsopgave	00
01	Wie is GGZ Nederland?	03
02	Wie is de VAN Speelautomaten Branche-organisatie?	04
03	Samenwerking GGZ Nederland en de VAN Speelautomaten Branche-organisatie	06
04	Waarom deze brochure?	07
05	Welke kansspelautomaten zijn toegestaan in amusementscentra?	08
06	Wat is de 'ideale mix'?	10
07	Wat voor effecten heeft productdifferentiatie in de praktijk?	11
08	Wat is de gewenste omvang van een amusementscentrum?	12
09	Wat zijn de mogelijkheden voor horecafaciliteiten en entertainment?	13
10	Wat zijn gangbare openingstijden?	14
11	Wat is een goede manier om vergunningen toe te wijzen?	15
12	Wat zijn zinvolle vergunningsvoorwaarden?	16
13	Waarom dient de aanvrager van een vergunning te voldoen?	16
14	Wat is een wettelijk bewijsstuk?	17
15	Wat is de minimale leeftijdsgrens voor bezoekers?	19
16	Wat houdt de toegangscontrole in?	20
17	Wat ondernemen amusementscentra op het gebied van preventie?	21
18	Wat voor bijdrage kan de verslavingszorg leveren?	22
19	Wat voor rol spelen convenanten?	22
20	Tenslotte	23

01

Wie is GGZ Nederland?

GGZ Nederland is in 1997 ontstaan door een fusie van vier koepelorganisaties werkzaam in psychiatrie en verslavingszorg. Het grootste deel van de GGZ-instellingen in Nederland, te weten 138 instellingen, inclusief de verslavingszorginstellingen zijn lid van de vereniging GGZ. De vereniging behartigt de branchebelangen op terreinen als structuur en financiering, arbeidsvoorwaarden, certificering en beeldvorming van de GGZ.

Instellingen voor Verslavingszorg, leden van GGZ Nederland, zijn sinds 1984 actief op het gebied van preventie en hulp bij kansspelproblemen. Jaarlijks worden 4000 mensen behandeld met gokproblemen, zowel individueel als in groepsverband.

Wie is de VAN Speelautomaten Branche-organisatie?

De VAN Speelautomaten Branche-organisatie is sinds 1971 dé branche-organisatie voor de speelautomatenbranche. De VAN zet zich in voor de belangen van haar individuele leden en de branche als geheel. De VAN verenigt ongeveer 325 Nederlandse producenten, groothandelaren en exploitanten van speelautomaten.

De VAN heeft haar activiteiten onderverdeeld in 3 secties:

- **Sectie Amusementscentra (SAC):** deze sectie richt zich op ondernemingen die één of meerdere amusementscentra exploiteren.
- **Sectie Exploitanten in de Horeca (SEH):** deze sectie richt zich op ondernemers die samen met horecaondernemers kansspellen behendigheidsautomaten in de horeca exploiteren.

- **Sectie Handel & Industrie (SH&I):**

deze sectie richt zich op producenten, groothandelaren en importeurs van speelautomaten.

Ruim 93 procent van alle ondernemers die in deze markt actief zijn, hebben zich bij de VAN aangesloten. De in de VAN verenigde bedrijven zijn zeer uiteenlopend in grootte, bedrijfsactiviteit en achtergrond. Wat de bedrijven gemeen hebben, is het streven naar een veelzijdig en kwalitatief hoogwaardig aanbod van modern amusement, met open oog voor de maatschappelijke omgeving.

De VAN streeft ernaar de kwaliteit van haar leden op een hoog niveau te brengen. Bedrijven die bij de VAN zijn aangesloten hanteren de voorschriften en kwaliteitsnormen die de VAN heeft opgesteld. Eén van de lidmaatschapseisen is het conformeren aan de Ondernemerscode, een ultieme vorm van zelfregulering. De On-

dernemerscode betekent werken volgens ethische criteria zoals kwaliteit, integriteit, openheid en zorgvuldigheid.

Ook de Reclamecode, die de VAN samen met Holland Casino heeft ondertekend en die voorziet in verantwoorde werving en reclame gericht tot de speler, is een geslaagde vorm van zelfregulering.

De Sectie Amusementscentra van de VAN hanteert specifieke kwaliteitseisen voor de 228 aangesloten amusementscentra. Deze centra kunnen in aanmerking komen voor de VAN-certificering als zij voldoen aan de voorwaarden van de VAN met betrekking tot de uitstraling van het centrum, van de locatie en het personeel. De VAN-certificering is een vereiste om in aanmerking te komen voor de KEMA-certificering. Dit KEMA-certificaat is een waarborg voor een kwalitatief hoogstaand en professioneel geleid amusementscentrum. In samenwerking met de ministeries van Economische Zaken,

Financiën, Justitie, Volksgezondheid, Welzijn & Sport en GGZ Nederland en de VNG zijn criteria geformuleerd waaraan een amusementscentrum moet voldoen om voor het KEMA-certificaat in aanmerking te komen.

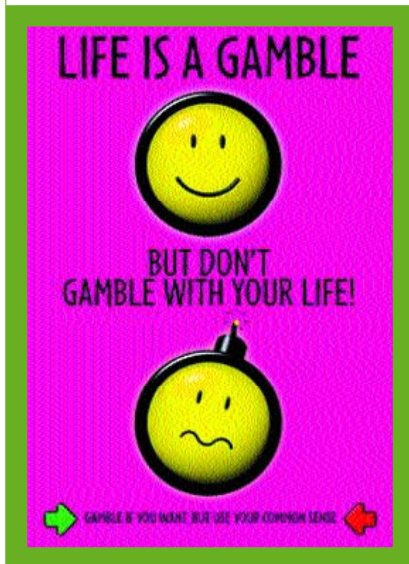
De speelautomatenbranche en GGZ Nederland worden veelvuldig aangesproken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Niet alleen de ondernemers in de branche nemen deze verantwoordelijkheid op zich. Ook de VAN, als vertegenwoordiger van deze ondernemers, neemt haar maatschappelijke verantwoordelijkheid serieus. Een belangrijk thema in de maatschappelijke discussie betreft de kansspelproblematiek. De ondernemers maar ook de VAN onderkennen dit probleem en stellen veel energie en middelen beschikbaar om problemen te voorkomen dan wel beheersbaar te maken.

Om de problematiek effectief op een verantwoorde wijze te benaderen heeft de VAN al vroegtijdig samenwerking gezocht met GGZ Nederland, wiens lidinstellingen op dit terrein van preventie en hulpverlening gespecialiseerd zijn.

GGZ Nederland en de Sectie Amusementscentra van de VAN hebben een convenant

gesloten over preventiemaatregelen, voorlichtingsmateriaal en overige opleidingen van personeel in amusementscentra.

Middels regelmatig overleg tussen GGZ Nederland en de VAN vindt er een continue afstemming plaats over actuele thema's.

Waarom deze brochure?

Amusementscentra en de ondernemingen die deze exploiteren hebben in de meeste gemeenten een uitstekende reputatie. Amusementscentra veroorzaken geen overlast, zijn uitermate professioneel en lopen voorop op het terrein van zelfregulering en vernieuwingen.

Er is een trend waarneembaar bij amusementscentra om meer aandacht te besteden aan een ruimtelijke invulling, ruime opstelling van apparatuur en het benutten en benadrukken van hoogte middels verschillende vloerniveau's en vides. Deze trend is een vertaling van eigentijdse opvattingen over hoe publieksinrichtingen voor de consument aantrekkelijk gemaakt kunnen worden. Het beeld van te kleine amusementscentra volgepakt met speelautomaten is achterhaald.

Deze trend maar ook, door de nieuwe Wet op de Kansspelen mogelijk geworden, productdifferentiatie heeft geleid tot de ont-

wikkeling van moderne, toonaangevende amusementscentra. De benaming speelautomatenhal is niet meer van toepassing, een aantal amusementscentra heeft inmiddels een casinoachtige uitstraling.

Ten gevolge van de ontwikkelingen bij amusementscentra ontvangen gemeenten regelmatig verzoeken voor het wijzigen van vergunningen. Deze wijzigingen gaan vaak over verplaatsing, verhuizing

of uitbreiding. Naast het wijzigen van bestaande centra ontvangen gemeenten ook verzoeken voor het vestigen van nieuwe amusementscentra.

Gemeenten gaan hiermee zorgvuldig om. Eén van de aspecten bij de beoordeling van dit soort vraagstukken is de verslavingsproblematiek. In dit kader wordt GGZ Nederland, of één van haar regionale instellingen voor verslavingszorg, regelmatig geraadpleegd.

Zowel GGZ Nederland als de VAN zijn de belangenorganisaties op dit terrein.

Sinds het invoeren van de nieuwe wet in 2000 krijgt zowel GGZ Nederland als de VAN regelmatig vragen inzake het vestigen van nieuwe amusementscentra en het wijzigen van reeds bestaande vergunningen. Zodoende is er besloten om op gezamenlijke titel een Gemeentelijke Handreiking op te zetten met als doel het informeren van gemeenten over amusementscentra in de hedendaagse praktijk.

Welke kansspelautomaten zijn toegestaan in amusementscentra?

Productdifferentiatie houdt in dat amusementscentra -dus niet hoogdrempelige horecagelegenheden zoals cafés en restaurants- verschillende typen kansspelautomaten mogen plaatsen.

In amusementscentra kunnen de volgende automaten worden toegelaten:

- **Eénspeler kansspelautomaten**

(ook wel 'Pre-Nijpels' kansspelautomaten genoemd); de bekende vorm van kansspelautomaten die voldoen aan de (technische) eisen van artikel 13 van het Speelautomatenbesluit 2000;

- **Meerspelers automaten**

Dit zijn kansspelautomaten waarop met meer dan één speler tegelijk kan worden gespeeld. De meerspeler bevordert de sociale interactie -er wordt overlegd, men wisselt ervaringen uit- en biedt een langere tijd per spel. Hierdoor hebben

meerspelers een gunstig effect op het ontstaan van geïsoleerd problematisch speelgedrag.

Opgemerkt dient te worden dat een meerspeler bij de toelating door de minister van Economische Zaken beschouwd wordt als één automaat, ongeacht het aantal speeleenheden. Hier is dus maar één aanwezigheidsvergunning voor vereist;

- **Gekoppelde Jackpotsystemen**

Een voorziening die mag worden toegepast op kansspelautomaten (inclusief de hiervoor genoemde meerspelers). Jackpots zijn plotseling uit te keren, extra hoge geldprijzen. Op een gekoppelde jackpot wordt een groot aantal éénspelers of meerspelers aangesloten. De gekoppelde jackpot wordt net als de gewone jackpot op een willekeurig moment uitgekeerd. Bij de gekoppelde jackpot kunnen de spelers echter op een display zien welk (groeiend) bedrag mogelijk te winnen is;

ÉÉNSPELER KANSSPELAUTOMAAT

Deze bovengenoemde kansspelautomaten zijn toegestaan omdat in het Speelautomatenbesluit is aangegeven dat de technische eisen van kansspelautomaten bestemd voor amusementscentra af mogen wijken van kansspelautomaten in horecagelegenheden. Om deze reden zijn deze kansspelautomaten voorzien van een apart merkteken dat wordt afgegeven door het ministerie van Economische Zaken via Verispect. De merktekens hebben

MEERSPELER KANSSPELAUTOMAAT

elk een volgnummer en, afhankelijk van het type speelautomaat, een eigen kleur en letteraanduiding. Merktekens voor kansspelautomaten bestemd voor amusementscentra zijn rood met de letters TS.

'Nijpels' kansspelautomaten hebben een ander merkteken. 'Nijpels' automaten zijn de kansspelautomaten die voldoen aan de nieuwe en strengere technische eisen van artikel 12 van het Speelautomatenbesluit 2000. Deze automaten zijn met name be-

GEKOPPELD JACKPOTSISTEEM

doeld voor hoogdrempelige horecagelegenheden maar mogen ook worden opgesteld in amusementscentra.

Daarnaast hebben ook behendigheidsautomaten een ander merkteken. Deze automaten mogen zowel in amusementscentra als in de zogenaamde 'losse locaties' worden geplaatst.

Bij de opname van de mogelijkheid tot productdifferentiatie in het Speelautomatenbesluit 2000 heeft een nauwkeurige

afweging van belangen plaats gevonden. Te weten, enerzijds de belangen van de exploitanten om afwijkende modellen te exploiteren in amusementscentra. Anderzijds het voorkomen van problematisch speelgedrag, de bescherming van de speler. In overleg met de ministeries van Economische Zaken, Financiën, Justitie, Volksgezondheid, Welzijn & Sport, GGZ Nederland, de VNG en het betrokken bedrijfsleven is een mogelijkheid voor productdifferentiatie in amusementscentra gecreëerd waarbij recht wordt gedaan aan deze belangen. Alle betrokken partijen achten het wenselijk dat productdifferentiatie niet eenzijdig wordt ingevoerd. In overleg is een advies geformuleerd, genoemd de 'ideale mix'.

06

Wat is de 'ideale mix'?

De 'ideale mix' geeft een uitgebalanceerde mix van verschillende soorten speelautomaten en de onderlinge verhouding daartussen. Een belangrijke overweging bij het besluit om productdifferentiatie in amusementscentra toe te staan, is dat er daadwerkelijk een mix van lang bestaande kansspelautomaten en nieuwe kansspelvormen in de centra wordt geplaatst.

In het onderstaande schema is de 'ideale mix' in relatie tot de oppervlakte van een amusementscentrum opgesteld;

AMUSEMENTSCENTRA < 100 M²

- Eénspeler kansspelautomaten
- 1 Meerspeler
- Gekoppelde Jackpotsystemen

AMUSEMENTSCENTRA 100 – 200 M²

- Eénspeler kansspelautomaten
- 2 Meerspelers
- Gekoppelde Jackpotsystemen

AMUSEMENTSCENTRA > 200 M²

- Eénspeler kansspelautomaten
- 4 Meerspelers
- Gekoppelde Jackpotsystemen

07

Wat voor effecten heeft productdifferentiatie in de praktijk?

In de praktijk leidt het plaatsen van nieuwe en andere typen speelautomaten bijna overal tot enige praktische problemen. Gebrek aan ruimte voor de grotere speelautomaten is één van deze problemen. De meerspeler is weliswaar één kansspelautomaat, maar neemt veel meer ruimte in. Tevens worden de amusementscentra middels de 'ideale mix' geconfronteerd met nieuwe of andere speelautomaten die in de oude setting worden geplaatst. Dit leidt doorgaans bij amusementscentra tot een wens voor uitbreiding van het vloeroppervlak.

Onderzoek

De effecten van de invoering van productdifferentiatie worden gemeten in een meerjarig monitoringsonderzoek.

Dit onderzoek bestaat uit een nulmeting en drie jaarlijkse vervolgonderzoeken. Bij het onderzoek zijn betrokken de ministeries van Economische Zaken, Justitie en

Volksgezondheid, Welzijn & Sport, GGZ Nederland en de VAN Speelautomaten Branche-organisatie. Het onderzoek wordt uitgevoerd door het Centrum voor Verslavingsonderzoek in Utrecht en de Universiteit van Amsterdam. Het monitoringsonderzoek loopt nog tot en met 2003.

Wat is de gewenste omvang van een amusementscentrum?

De hedendaagse bezoeker van een amusementscentrum hecht veel waarde aan een ruim en divers aanbod van kansspelautomaten. De consument heeft een toenemende behoefte aan een keuzemogelijkheid tussen verschillende kansspelproducten. Daarnaast is een moderne inrichting met voldoende licht, frisse lucht en ruimte zeker zo belangrijk.

Uit het oogpunt van een goed en evenwichtig productaanbod -voldoende assortiment en een uitgebalanceerde mix van producten in het kader van de productdifferentiatie- en de ruimtelijke kwaliteit binnen een amusementscentrum dient vermeden te worden dat amusementscentra te klein van opzet zijn zowel qua aantal speelautomaten als qua oppervlakte en kubieke inhoud. Ook is een hoogwaardige uitstraling bij een amusementscentrum van groot belang zowel voor de exploitatie als voor de directe omgeving van een amusementscentrum.

Bij de beoordeling van de omvang van een amusementcentrum in het perspectief van verslavingsproblematiek zijn meerdere zienswijzen mogelijk. Omvang gezien in vierkante meters vloeroppervlak dient afgezet te worden tegen het totale aanbod van kansspelen in het amusementscentrum. De keuze uit perspectief van sociale omgang zou moeten liggen in de mogelijkheid van een ruime opzet van een amusementscentrum.

De gewenste omvang van een amusementscentrum is van meerdere factoren afhankelijk, hierbij dient kwaliteit van het aanbod zwaarder te wegen dan kwantiteit. Een amusementscentrum dient in ieder geval een redelijke omvang te hebben voor een rendabele exploitatie.

Wat zijn de mogelijkheden voor horecafaciliteiten en entertainment?

Naast de trend van meer aandacht voor een ruimtelijke invulling is de tendens dat amusementscentra steeds meer ruimte besteden aan andere activiteiten dan het spelen zelf. Te denken valt aan zitgelegenheid aangevuld met andere vormen van entertainment. Doelstelling is hierbij de bezoeker zich meer op zijn gemak te laten voelen.

De amusementscentra willen graag het uitgaansgevoel benadrukken middels het aanbieden van horecafaciliteiten en muzikaal entertainment. Niet alleen wordt hiermee in een behoefte aan totaal vermaak van de consument voorzien, ook versterkt dit de sociale interactie in een amusementscentrum.

GGZ Nederland vindt het beschikbaar stellen van kleine snacks, koffie, thee en fris een goede ontwikkeling. Horecafaciliteiten met aanbod van alcohol dient zorgvuldig overwogen te worden. Hiervan is GGZ Nederland geen voorstander.

Het aanbieden van andere activiteiten is een andere overweging en hangt vooral af van de aard van de activiteiten. Uitgangspunt voor GGZ Nederland is dat in amusementscentra duidelijk moet zijn dat het hoofddoel van de bezoeker deelname aan kansspelen is en dat de andere vormen van entertainment nevenactiviteiten

zijn. Ook de VAN is van mening dat het van belang is dat het duidelijk is wat de hoofdactiviteit is maar dat nevenactiviteiten wel degelijk mogelijk zijn. Bij de beoordeling van deze nevenactiviteiten dient het evenwicht in relatie tot de hoofdactiviteit zorgvuldig bewaakt te worden.

Wat zijn gangbare openingstijden?

In een tijd van grotere acceptatie, als gevolg van gewijzigd overheidsbeleid, maatschappelijk verantwoord ondernemen en een continu verbeterproces, kan het voorkomen dat amusementscentra vragen om een verruiming van openingstijden.

De ontwikkelingen op het gebied van 'leisure' en de wijze waarop de consument invulling geeft aan de besteding van vrije tijd, laat een verschuiving in het uitgaanspatroon zien. Het uitgaansleven vindt steeds later op de avond plaats als gevolg van het feit dat het publiek later in de avonduren zijn vertier zoekt. Daarnaast wil de consument, wegens gebrek aan tijd, graag al het vermaak op 1 avond laten plaatsvinden. Er is een steeds grotere behoefte waar te nemen aan 'geconcentreerd uitgaan'.

Naar aanleiding van deze tendens kent een aantal gemeenten reeds ruimere openingstijden. De ervaringen hiermee zijn positief.

Vanuit verslavingsoptiek is niet direct aan te geven wat de beste openingstijden zijn. Wel kunnen enige overwegingen meegegeven worden.

Voor de openingstijden in de ochtend is het de vraag of deze vorm van amusement reeds vroeg op de dag van start moet gaan. Een bezoeker van amusement, bijvoorbeeld bioscoop of theater, maar ook restaurant, zal zelden op een vroeg tijdstip hiervoor kiezen.

De sluitingstijden zijn erg afhankelijk van de lokale situatie. Vanuit het verslavingsrisico van kansspelen zelf laat zich geen redenering opzetten omtrent de juiste sluitingstijd. Het is raadzaam om de openingstijden van amusementscentra te koppelen aan de openingstijden van andere uitgaansgelegenheden.

11

Wat is een goede manier om vergunningen toe te wijzen?

Vergunningen voor amusementscentra worden in de gemeente door de burgemeester verleend op basis van een gemeentelijke verordening terzake.

Momenteel zijn er in Nederland circa 230 vergunningen voor amusementscentra verspreid over ongeveer 100 gemeenten.

Opvallend is dat een groot aantal gemeenten er in het verleden voor heeft gekozen in het geheel géén amusementscentra toe te staan, terwijl eveneens vele gemeenten zich hebben beperkt tot slechts één voorziening binnen hun gebied.

De toenemende maatschappelijke acceptatie van het deelnemen aan kansspelen, de gewijzigde opvatting van de rijksoverheid, de behoefte aan een zekere marktwerking en de ontwikkelingen binnen de amusementscentra zelf kunnen ieder voor zich aanleiding zijn voor een heroverweging van het gemeentelijk beleid op dit vlak.

Indien een gemeente tot het vestigen van nieuwe amusementscentra overgaat is de vraag welke allocatie-mechanismen worden gehanteerd voor het toekennen van een vergunning.

Het is hierbij absoluut noodzakelijk dat een gemeente op voorhand een duidelijke selectieprocedure vaststelt en heldere selectiecriteria benoemt. Deze criteria dienen niet alleen de kwaliteit van de ondernemer te betreffen maar zeker ook de kwaliteit van de aangeboden onderneming. Een aantal criteria ligt daarbij voor de hand: de ondernemer dient lid te zijn van de VAN, de ondernemer dient KEMA-gecertificeerd te zijn, de onderneming dient op een juiste wijze invulling te geven aan de eisen die in de Wet op de Kansspelen en het Speelautomatenbesluit 2000 worden genoemd, de onderneming dient een ideale mix te presenteren, etc.

12 Wat zijn zinvolle vergunningsvoorwaarden?

Een aantal zaken wordt standaard vermeld op een exploitatievergunning voor een amusementscentrum zoals: de locatie van vestiging van een amusementscentrum, de eigenaar van de vergunning, de bedrijfsleiders/beheerders, het aantal automaten, de verdeling van de automaten,

de openingstijden en de minimale leeftijdsgrens voor bezoekers. Op het gebied van vergunningsvoorwaarden kunnen er lokale verschillen zijn. GGZ Nederland en de VAN zien beperkingen inzake ruimtelijke uitbreiding of verplaatsing van bestaande amusementscentra als

onredelijk. Ook praktische beperkingen als het aanbieden van een stoel of een kopje koffie aan bezoekers zijn beperkingen die volgens beide partijen niet passen bij het hedendaagse aanbod van leisure.

13 Waaraan dient de aanvrager van een vergunning te voldoen?

Art. 30d. van de Wet op de Kansspelen

- 4 Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld met betrekking tot:
- a de eisen ten aanzien van het zedelijk gedrag, waaraan de aanvrager van de vergunning voor een inrichting als bedoeld in artikel 30c, eerste lid, onder b en c, en de bedrijfsleiders en beheerders van deze inrichtingen, dienen te voldoen;

Met de invoering van de nieuwe Wet op de Kansspelen zijn nieuwe weigeringsgronden geformuleerd voor een aanwezigheidsvergunning voor een amusementscentrum. Zo zal een houder van de aanwezigheidsvergunning, maar ook de bedrijfsleider en beheerder, moeten voldoen aan een aantal zedelijkheidseisen (geen veroordelingen, overtredingen of boetes op grond van specifieke regelge-

ving) en derhalve dienen te beschikken over een bewijs van goed gedrag. Om één en ander te kunnen nagaan heeft de burgemeester toegang tot de documentatieregisters van de justitiële documentatiedienst en politieregisters. De burgemeester beschikt over de mogelijkheid om middels de gemeentelijke verordening aanvullende eisen te stellen aan de aanvrager van een vergunning.

14

Wat is een wettelijk bewijsstuk?

Art. 30d. van de Wet op de Kansspelen

- 4 Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld met betrekking tot:
- b de eis dat de bedrijfsleiders en beheerders van de in artikel 30c, eerste lid, onder b en c, bedoelde inrichtingen dienen te beschikken over voldoende kennis en inzicht met betrekking tot het gebruik van speelautomaten en de daaraan verbonden risico's van gokverslaving.

Bedrijfsleiders en beheerders van amusementscentra dienen te beschikken over voldoende kennis van speelautomaten en de daaraan verbonden risico's van gokverslaving. Middels een erkend bewijsstuk van GGZ Nederland dienen zij aan te tonen dat zij een cursus inzake kansspelproblematiek goed hebben afgelegd.

Cursussen voor een wettelijk bewijsstuk zijn door GGZ Nederland uitbesteed aan

de regionale instellingen voor Verslavingszorg. Voor GGZ Nederland is het van groot belang dat naast de contacten in de cursus er contact ontstaat tussen de bedrijfsleiders en beheerders van amusementcentra enerzijds en de medewerkers van de regionale instelling voor verslavingszorg anderzijds. Mogelijkheden voor preventie, voorlichting en consultatie en doorverwijzing worden hierdoor

verbeterd. Op basis van de certificaten uitgegeven door de regionale instellingen wordt door GGZ Nederland een wettelijk bewijsstuk verstrekt. Slechts dat bewijsstuk is in het kader van de wettelijke regeling geldig.

In de wet wordt het Wettelijk bewijsstuk voor bedrijfsleiders en beheerders verbonden als voorwaarde voor het verlenen

van een aanwezigheidsvergunning voor de speelautomaten in een amusementscentrum. Deze vergunning wordt doorgaans jaarlijks verleend.

Amusementscentra dienen eveneens te beschikken over een exploitatievergunning, doorgaans voor onbepaalde tijd verleend, waarin een opgave van beheerders met verklaringen omtrent het gedrag onderdeel uitmaakt. Bij een wijziging van beheerders dient de exploitatievergunning aangepast te worden.

Gezien de geldigheidsduur van de vergunning wordt geadviseerd het wettelijk bewijsstuk te koppelen aan de exploitatievergunning in plaats van aan de aanwezigheidsvergunning.

Een zorgvuldige organisatie van de deskundigheidsbevordering impliceert tevens dat een nieuwe beheerder bij aanstelling niet direct kan beschikken over het wettelijk bewijsstuk. In het kader van de vergunningsprocedure wordt geadviseerd aanvragers

een termijn van één jaar te gunnen voor het overleggen van het wettelijk bewijsstuk bij een wijziging of vernieuwing van de exploitatievergunning.

De wettelijke bewijsstukken hebben een geldigheidsduur van 4 jaar. Momenteel wordt gewerkt aan een follow-up cursus die medewerkers, waarvan de geldigheidsduur van het wettelijk bewijsstuk is verstreken, dienen te volgen voor verlenging van het wettelijk bewijsstuk.

15

Wat is de minimale leeftijdsgrens voor bezoekers?

Art. 30g. van de Wet op de Kansspelen

- 1 Het is de vergunninghouder verboden personen beneden de leeftijd van achttien jaar een kansspelautomaat te laten bespelen.
- 2 Het is personen beneden de leeftijd van achttien jaar verboden een kansspelautomaat te bespelen op een locatie als bedoeld in artikel 30 b, eerste lid.

Het is verboden om personen onder de achttien jaar op een kansspelautomaat te laten spelen. Dit verbod geldt voor kansspelautomaten in alle hooghrenpelige inrichtingen zoals cafés, restaurants, maar ook in amusementscentra. De bedrijfsleider/beheerder moet hierop toezien.

De leeftijdsgrens van 18 jaar geldt niet alleen voor het spelen op kansspelautomaten in een amusementscentrum, maar ook voor de feitelijke toegang tot het

gedeelte waar kansspelautomaten staan. Het binnenlaten van jongeren onder de 18 jaar die 'alleen maar' kijken is dus niet toegestaan.

Niet alleen de exploitant is het verboden personen onder de 18 jaar toegang te verlenen maar ook voor de bezoeker zelf, indien jonger dan 18 jaar, is het verboden om in een amusementscentrum aanwezig te zijn.

Voor behendigheidsautomaten zijn deze leeftijdsgrenzen niet van toepassing.

Met het in werking treden van de nieuwe wet is bij amusementscentra de toegangscontrole strenger geworden.

16

Wat houdt de toegangscontrole in?

Art. 30u. van de Wet op de Kansspelen

- 1 Het is de exploitant van een speelautomaatenhal verboden personen de toegang te verlenen:
 - a die de leeftijd van achttien jaren nog niet hebben bereikt;
 - b waarvan niet op deugdelijke wijze is vastgesteld dat deze de leeftijd van achttien jaren nog niet hebben bereikt.
- 2 Het is de in het eerste lid, onder a, bedoelde personen verboden in een speelautomaatenhal aanwezig te zijn.
- 3 Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels gegeven worden ten aanzien van de wijze waarop de exploitant uitvoering moet geven aan de in het eerste lid bedoelde verboden.
- 4 Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing ten aanzien van:

- a speelautomaatenhallen waar uitsluitend behendigheidsautomaten staan opgesteld;
- b van een speelautomaatenhal deel uitmakende afgescheiden ruimten, waar uitsluitend behendigheidsautomaten staan opgesteld en welke men uitsluitend kan betreden of verlaten zonder de overige ruimten van de speelautomaatenhal te betreden.

Als er in een amusementscentrum kansspelautomaten staan dan geldt voor dit gedeelte van het centrum een verplichte toegangscontrole. Dit houdt in dat de leeftijd van bezoekers bij de ingang wordt gecontroleerd en dat er een toegangsbewijs verstrekt dient te worden. Indien in het amusementscentrum alleen maar, of in een gedeelte, behendigheidsautomaten staan dan geldt de toegangscontrole voor dat gedeelte niet.

Het systeem van het verstrekken van toegangsbewijzen is geen keuze voor de

ondernemer, maar een bij wet vastgestelde verplichting. Het toegangsbewijs wordt verstrekt op basis van een deugdelijk identificatiebewijs. Indien het duidelijk is dat een persoon ouder is dan 18 jaar, kan het vragen naar een identificatiebewijs achterwege blijven. Indien deze persoon toch jonger is dan 18 jaar, loopt de exploitant van een amusementscentrum het risico van zowel strafrechtelijke als bestuursrechtelijke

sancties, bijvoorbeeld een geldboete of het intrekken van de vergunning. Ook de bezoeker zelf begaat een strafbaar feit.

17

Wat ondernemen amusementscentra op het gebied van preventie?

Amusementscentra die lid zijn van de VAN beschikken over foldermateriaal. In samenwerking met GGZ Nederland heeft de Sectie Amusementscentra van de VAN foldermateriaal ontwikkeld met het thema 'Speel gerust, Speel bewust'. Naast een Nederlandse versie zijn er Engelse, Marokkaanse en Turkse versies. Middels de folders worden tips gegeven om gokken leuk te houden, kan men een goktest

doen en wordt hulp geboden om spelen weer onder controle te krijgen. Om toegang tot de geboden hulp te vereenvoudigen is er ook een website beschikbaar: www.gokwijzer.nl.

Op het gebied van kansspelproblematiek is met het invoeren van de toegangscontrole de controle op de 'witte lijst' verbeterd. Deze lijst is bestemd voor bezoekers die aan

zichzelf merken dat het spelen op een automaat problematische vormen aanneemt. Een amusementscentrum biedt middels de 'witte lijst' de mogelijkheid om een toegangsverbod af te spreken. Samen met het amusementscentrum spreekt de bezoeker af om voor een bepaalde tijd de toegang ontzegd te worden. Het toetsen van de witte lijst vindt plaats bij de toegangscontrole aan de hand van persoonsgegevens en pasfoto's.

Een andere vorm van preventie op het gebied van kansspelproblematiek is een resultaat van de samenwerking met GGZ Nederland. In deze samenwerking is onder meer de cursus 'Vroegsignalering van problematisch spelen' speciaal voor personeel van amusementscentra ontwikkeld. Het personeel wordt getraind om probleemspelers te herkennen, te begeleiden en te verwijzen naar hulpverlenende instanties.

18

Wat voor bijdrage kan de verslavingszorg leveren?

De verslavingszorg kan op meerdere terreinen een bijdrage leveren aan het gemeentelijke kansspelbeleid. Een eerste functie kan gelegen zijn in het verschaffen van informatie over de aard en de omvang van de problematiek zoals die aangemeld wordt in de gemeente. Tevens kan de verslavingszorg behulpzaam zijn in het realistisch inschatten van het verslavingsrisico bij beleidsvoornemens op dit terrein.

Zoals reeds eerder aangegeven heeft de verslavingszorg een rol gespeeld in de ontwikkeling van preventie en voorlichting en kan op maat toegesneden programma's aan de gemeente leveren.

Van groot belang is de deskundigheidsbevordering en consultatie die door gekwalificeerd personeel verzorgd kan worden aan professionals betrokken bij kansspelproblematiek. Denk hierbij aan

bijvoorbeeld maatschappelijk werkenden, politiebeambten, schooldecanen, personeelsfunctionarissen en jeugdwerkers.

Verslavingszorg speelt traditioneel de belangrijkste rol in de behandeling en begeleiding van gokverslaafden en hun omgeving. GGZ Nederland treedt graag op als adviseur voor gemeenten met betrekking tot verslavingszorg en is bereid tot het geven van gevraagd advies.

19

Wat voor rol spelen convenanten?

Convenanten, vrijwillige overeenkomsten tussen de verschillende partijen in een gemeente betrokken bij het kansspelbeleid, werden jaren geleden onder andere gesloten om enerzijds voor de aanbieders een ruimer aanbod te laten bestaan en anderzijds om, middels de aan de overeenkomst verbonden middelen, projecten uit te voeren met betrekking tot pre-

ventie van kansspelproblematiek. Lokaal onderzoek, deskundigheidsbevordering, preventie en voorlichting en soms ook hulpverlening werden uit deze middelen mogelijk gemaakt.

De noodzaak om convenanten af te sluiten is met de nieuwe wetgeving waarin vaste aantallen per vergunning zijn vastgelegd grotendeels verdwenen.

Convenanten zouden echter nog steeds een belangrijke rol kunnen spelen in het bijebrengen in de gemeente van de partijen die betrokken zijn bij het kansspelbeleid. Met name versterking van de gemeentelijke controle, intensivering van de samenwerking tussen horeca, amusementscentra, politie en instelling voor verslavingszorg zijn nog steeds relevante zaken.

20 Tenslotte

Deze brochure is het resultaat van een goede samenwerking tussen GGZ Nederland en de VAN Speelautomaten Branche-organisatie.

Beide organisaties nemen hun respectievelijke belang in de speelautomaten branche uiterst serieus. De VAN geeft in samenwerking met GGZ Nederland op een professionele wijze invulling aan haar maatschappelijke verantwoordelijkheid in deze branche. Vanuit ieders zienswijze worden de belangen van de betrokkenen zo goed mogelijk behartigd.

In deze brochure leest u de visie van GGZ Nederland en de VAN. Wij nodigen alle gemeenten van harte uit om hún visie te laten horen. Wij treden graag in gesprek met gemeenten over het te bepalen kansspelbeleid. De kennis en praktijkervaring van beide partijen kan een zinvolle bijdrage leveren aan uw beleid.

Wij hebben geprobeerd om middels deze handreiking mede een invulling te geven

aan uw gemeentelijk beleid. Samen met de Wet op de Kansspelen is de Gemeentelijke Verordening het uiteindelijke resultaat van uw beleid. Mocht deze handreiking niet voldoende zijn, laat het ons dan weten.

Colofon

GGZ Nederland
Australiëlaan 14b
3503 RK Utrecht
t 030.2873333
f 030.2894870
e info@ggz nederland.nl
i www.ggz nederland.nl

Contactpersoon:
de heer drs. A. de Vos

**VAN Speelautomaten
Branche-organisatie**
Stationsplein 3j
5241 GN Rosmalen
t 073.5219156
f 073.5211286
e mail@vaninfo.nl
i www.vaninfo.nl

ontwerp: Taluut, Utrecht
drukkerwerk: Drukkerij Kerckebosch, Zeist
© GGZ Nederland mei 2003

VAN SPEELAUTOMATEN
Branche-organisatie

nederland

